

From Russia with Love ... for Geography!

Verslag Internationale Geo-Olympiade 2015 - Tver, Rusland
door Tim De Ryck

Als een donderslag bij heldere hemel, zo werd ik overvallen door het besef dat ik een uniek moment aan het beleven was. Misschien krijg jij wel kippenvel, of schakelt jouw hartslag een versnelling hoger, maar bij mij krulden mijn mondhoeken zich spontaan tot een glimlach omhoog. Simpelweg omdat ik wist dat ik die reis voor altijd zou koesteren. Ken jij dat gevoel ook? Je reageert er misschien wel anders op, maar toch zijn sommige van die gedenkwaardige gebeurtenissen tamelijk universeel: het winnen van een medaille, bijvoorbeeld, of toegesproken worden door astronauten vanuit het internationaal ruimtestation. En wie heeft er niet eens onder politiebegeleiding door het rode licht willen scheuren? Het lijken allemaal dromen die voorbestemd zijn om nooit vervuld te worden, maar niets is minder waar. Eigenlijk is het slechts een greep uit de gebeurtenissen die mijn drie Belgische teamgenoten en ikzelf hebben beleefd in de zomer van 2015, toen we het voorrecht hadden om ons land te vertegenwoordigen op de Internationale Geografie Olympiade in het uitgestrekte Rusland.

Deelnemen aan een internationale olympiade kan natuurlijk niet zomaar, er moeten eerst nog voorrondes doorstaan en cesuren overschreden worden. Maar vaak is een deelname aan de Geo-Olympiade zelf al niet vanzelfsprekend. Geografie, of aardrijkskunde, wordt namelijk op school maar al te vaak aanzien als het kleine broertje van die andere wetenschappen - biologie, chemie, fysica en wiskunde - terwijl het net een overkoepelend begrip is dat diverse wetenschappen bundelt. Ja, het vak krijgt op school minder lesuren toebedeeld dan die andere wetenschappen en ook de Vlaamse Geo-Olympiade (VGO) telt vooralsnog iets minder deelnemers dan de andere. En ja, een geograaf die evenveel faam geniet als pakweg Darwin, Mendelejev of Einstein is moeilijk te vinden. Maar langs de andere kant resulteert een kleiner deelnemersaantal ook in een grotere kans op succes. En daarbij zou het een enorme misstap zijn om te denken dat deelnemen aan de VGO geen uitdaging is. Niet alleen baseert geografie zich op al de voornoemde andere wetenschappen, en is inzicht hierin dan ook noodzakelijk, het staat ook ontzettend dicht bij de maatschappij. Dat maakt het net zo interessant. Van ruimtelijke planning tot milieuproblematiek, geografie heeft invloed op het leven van iedereen.

Laat dat nu net een van de dingen zijn die de vele sprekers op de openingsceremonie van de *12th International Geography Olympiad* meermaals hebben benadrukt. Tenminste, nadat ze ons op het hart hadden gedrukt dat we de besten van de besten van de besten van de - jawel, u raadt het al - besten waren; *the cream of the cream*. En dat we zeker moesten genieten van het prachtige, open en moderne Rusland. Toegegeven, de globalisering heeft het land al enorm veranderd. Je kan er zelfs genieten van hét westerse exportproduct aller tijden: de Макдоналдс, de McDonald's, dus, mocht u net als ons nog wat moeite hebben met het Cyrillisch alfabet. Maar dat betekent natuurlijk nog niet dat de stempel die tijdens het communisme op het Russische landschap werd gedrukt, niet meer zichtbaar is. Integendeel, een gesprek met onze persoonlijke gids maakte al snel duidelijk dat jongeren hier een onzekere toekomst tegemoet zien. Al de krotten naast de weg spraken eveneens boekdelen, en samen met de gigantische woonblokken herinnerden ze ons aan de tijd van de gekruiste hamer en sikkel.

Wie echter hierdoor denkt dat Rusland enkel grauwe gebouwen te bieden heeft, zit goed mis. Gedurende de iGeo hebben we tal van plaatsen van natuurlijke of architecturale pracht bezocht. Telkens weer werden we verwelkomd met een stukje brood dat in zout gedopt moest worden, naar een oude Russische traditie. Dit op de tonen van al even traditionele volksmuziek, waarop vrouwen in ouderwetse klederdracht met een grote glimlach dansten. Russische gastvrijheid bestaat wel degelijk, zo ziet u maar weer. De behulpzaamheid van onze persoonlijke gidsen en de organisatoren was daar misschien nog het beste bewijs van.

De eerste uitstap die we ondernamen, bracht ons naar Tver, de dichtstbijzijnde grote stad. Hier bewonderden we de statige architectuur van de stad en zagen we hoe de rivier die ook naast ons hotel stroomde, zich bij de indrukwekkende Wolga voegde. Samen vervolgen ze hun reis van 3000 km tot de monding van Europa's langste rivier in de Kaspische Zee. Wat verder stroomopwaarts ligt het ingedommelde Staritsa, waar we rondgeleid werden in het klooster, al leek het wel een museum van gelukbrengers. Zowel het heilige water waarmee we ons wasten als de graftombe die we aanraakten, zouden ons een gouden medaille opleveren. Dat beloofde! In Torzjok trokken we dan weer ten strijde met middeleeuwse wapens in een versterkte vestiging, worstelden we op z'n Russisch, lieten we ons opsluiten in een gigantische riem, bezochten we een eeuwenoude brug en verkleedde ik me als Poesjkin - een Russisch dichter en casanova. Het bezoek aan het Seligermeer was daarentegen iets minder onorthodox, met op het programma een interessant bezoek aan het prachtige, met goud belegde Nilovklooster en een boottocht op het meer.

Al waren deze excursies bijzonder divers, ze hadden toch één ding gemeen: de vreselijk lange busrit erheen. Maar al te vaak spendeerden we meer tijd in onze gepersonaliseerde iGeo-bus dan op de bestemming zelf, al had dit gek genoeg ook zijn voordelen. Sommigen gebruikten de vrije tijd om bij te slapen, anderen tuurden dan weer uit het raam ... om vervolgens ook in slaap te vallen (de uitgestrekte wouden leverden namelijk een monotoon uitzicht op en begonnen al snel te vervelen). We hebben in de bus ook vastgesteld dat de twijfelachtige eer om Europa's slechtste wegennet te hebben dan toch niet aan België toekomt. Zelfs het Belgische fileleed kent in het Moskouse verkeer een geduchte concurrent. Qua verloren tijd, uiteraard, want wat chaos betreft, wint Rusland met de vingers in de neus. Hier geldt namelijk tijdens vertragingen het principe 'als het als weg kán dienen, dan dient het ook als weg'. De pechstrook, de verharde strook ernaast en dan nog de grasstrook daarnaast, echt alles wordt gebruikt. En als een rijvak ook nog tamelijk breed uitvalt, dan rij je toch gewoon met twee auto's naast elkaar? Enkel in Rusland, beste mensen, enkel in Rusland behoren zulke fenomenen tot het dagelijkse leven.

Maar eenmaal bekomen van het onstuimige verkeer, maakten we in de bus en in het hotel voornamelijk kennis met alle andere deelnemers en hun verschillende culturen. We vertelden, we luisterden en we lachten de hele dag door. Daarbovenop zongen we de longen uit ons lijf tijdens het songfestival, met als hoogtepunt de Russische klassieker 'Kalinka', en zetten we ook enkele kenmerken van ons Belgenlandje in de kijker tijdens de postersessie en de culturele presentatie. Passeerden ook de revue: veel dans en zang, de Amerikanen die de spot dreven met zichzelf en een stoere Deen in een prinsessenjurkje, dartel rondhuppelend op het podium. Dat laatste hoogstwaarschijnlijk onder het motto 'what happens in Russia, stays in Russia', al hebben de moderne technologie en het internet daar een stokje voor gestoken.

Iets minder ingestudeerd, maar nog even leerrijk en feeëriek waren de avondlijke verbroederingen in de leefruimtes van onze blokhutten. We bleven op tot ver na tweeën om samen te keuvelen, te discussiëren en plezier te maken. Het was op zo'n gemoedelijke avond dat een Belgisch teamlid zijn knie ontwrichtte tijdens een spelletje Uno. Uno, ja! Herlees die zin gerust, ook wij begrijpen nog steeds niet hoe het precies is kunnen gebeuren. Als gevolg hiervan kon hij alleszins niet deelnemen aan een uitstap en moest hij ook forfait geven voor het veldwerk. Desalniettemin hebben we de Uno niet verbannen, integendeel. In het midden van de Russische wouden zag de wellicht meest extreme vorm van Uno ooit het levenslicht, inclusief: de afwijkende regels van een handvol landen die allemaal gelijktijdig gelden en twee stapels die tegelijkertijd bespeeld worden. Het feit dat enkele appels en sinaasappels ook een belangrijke rol vervulden, laat ik maar achterwege. Anders denkt u nog dat geografen ze niet allemaal op een rijtje hebben.

Hoe gek dit alles ook mag klinken, het bewijst wel dat de sfeer goed zat. Deze internationale olympiades zijn plaatsen waar alle nationaliteiten zonder problemen goed met elkaar kunnen opschieten. Niet dat we alle problemen in de wereld en de huidige populariteit van Rusland helemaal negeerden, zeker niet. Een goed voorbeeld is hoe een Wit-Rus me de vraag stelde of wij, westerlingen, de Russen haten. Ik heb hem gezegd dat we vooral moeite hebben met de Russische politiek en niet met het volk zelf. Het lijkt op het eerste zicht een gewone vraag, maar het was duidelijk dat hij gewoon bevestiging zocht voor het stereotiepe beeld dat hij al gevormd had. Gelukkig zijn er veel van die stereotypes gesneuveld en talrijke vriendschappen gesmeed. Het Belgische team schoot vooral goed op met Nederland, Australië, Nieuw-Zeeland en het Verenigd Koninkrijk, en bij uitbreiding ook de Denen, Singaporezen en de Amerikanen. Samen hebben we enorm veel tijd doorgebracht, waardoor er een sterke band ontstond. Bij het afscheid heeft niet iedereen het droog kunnen houden, ook al bleek afscheid relatief: we bleven contact houden, er wordt zelfs al over reünies gedroomd. Deze vriendschappen zijn ongetwijfeld het waardevolste souvenir aan de olympiade dat we meebrachten uit Rusland.

Een olympiade zou natuurlijk wel geen olympiade zijn zonder testen. Dus tussen alle activiteiten en uitstappen door was er wel degelijk tijd voor bittere ernst. De eerste test (*Written Response Test*) peilde naar onze kennis over en inzicht in zes geografische thema's. Daarna volgde het veldwerk, waarvoor we naar een klein stadje gingen dat de trein van economische en demografische groei had gemist, in tegenstelling tot de naburige steden. Als gevolg hiervan waren er een hoop sociale en economische problemen. Het was aan ons om alles te analyseren, in kaart te brengen en met een duurzame oplossing op de proppen te komen. Ter plekke wandelden we rond om oude foto's met het heden te vergelijken, kaarten te tekenen en de bevolkingsdichtheid te schatten. En dat tijdens de enige regendag gedurende de hele olympiade. Het sadistische gevoel voor timing is blijkbaar niet enkel typisch aan het Belgische weer, wat werd bevestigd toen één van de drie lunchtenten gezwind in de Wolga waaide. De multimediatest was dan weer binnen en bestond uit veertig multimediovragen. Niemand vond dit alles makkelijk en achteraf wilden we er ook niet meer aan denken, er waren immers leukere dingen te doen. Het zou wachten zijn tot de ceremonie in Moskou vooraleer we wisten hoe goed we het gedaan hebben.

Voor het echter zover was, werden we in onze verblijfplaats getrakteerd op een wervelende show vol vuur en vuurwerk. Het was duidelijk dat ze hier veel tijd en moeite hadden ingestoken, net zoals in de rest van de olympiade.

Al was niet alles perfect, zo hebben we Moskou enkel vanuit de bus gezien, door tijdsgebrek. Een terugkerende vaststelling was dat het concept vaak goed was, maar de uitwerking net iets minder. Of er was gewoonweg niet genoeg over nagedacht. Een plaatselijk souvenir meegeven aan iedereen? Klinkt als een goed idee, maar elke persoon een gigantische taart geven, slechts een paar nachten voor ze met het vliegtuig huiswaarts keren, is niet bepaald doordacht. Zo kwamen de meeste delegaties dan ook zonder taart aan in Moskou, waar de slotceremonie zou doorgaan. In de indrukwekkende Lomonosov Moscow State University werd ons nogmaals een hoop speeches voorgeschoteld, waaronder één vanuit het internationaal ruimtestation, waarna we eindelijk onze resultaten te horen kregen. We waren allen zonder enige verwachting vertrokken en waren dan ook verbaasd dat België het zo goed had gedaan. Ikzelf bleek een zilveren medaille behaald te hebben en twee andere Belgen wisten nog elk een bronzen medaille in de wacht te slepen. Goed voor een 39ste, 56ste, 74ste en een 114de plaats. Aan de deelnemers van volgend jaar om ook zo'n mooi resultaat neer te zetten!

En misschien behoor jij daar wel toe! Heb jij ook een hart voor geografie of ken je zo iemand? Informeer dan zeker bij een leerkracht aardrijkskunde voor een deelname aan de volgende Vlaamse Geografie Olympiade. Wie weet maak jij volgende zomer dan ook wel een verre reis, om daar fantastische mensen te leren kennen en je horizon te verruimen. Je zal momenten beleven die je stoutste verwachtingen overstijgen. En plots, heel plots, komt dan het besef. Dan zal je begrijpen over welk uniek gevoel ik het hier had. Heel onverwacht ... als een donderslag bij klaarlichte hemel.